Lietas Nr. 11360045509
Lietas arhīva Nr. SKK-0566-14

LĒMUMS

Rīgā 2014.gada 27.novembrī

Latvijas Republikas Augstākā tiesa šādā sastāvā:

tiesnesis V.Čiževskis,

tiesnesis P.Opincāns,

tiesnese I.Radzeviča

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /J.G./, apsūdzētās /I.G./ un viņu aizstāves A.Kovaļenko kasācijas sūdzību par Kurzemes apgabaltiesas 2014.gada 30.aprīļa lēmumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Saldus rajona tiesas 2012.gada 20.maija spriedumu

/J.G./, /personas kods/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 221.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar piespiedu darbu uz 250 stundām.

/I.G./, /personas kods/,

atzīta par vainīgu Krimināllikuma 221.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīta ar piespiedu darbu uz 250 stundām.

No /J.G./ un /I.G./ solidāri valsts labā piedzīta kompensācija par materiālo zaudējumu 12 576,00 *euro* (8838,46 lati) apmērā.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu /J.G./ un /I.G./ atzīti par vainīgiem Krimināllikuma 221.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā par to, ka viņi personu grupā pēc iepriekšējās vienošanās glabāja tabakas izstrādājumus lielā apmērā, radot būtisku kaitējumu.

Noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos pirmās instances tiesas konstatētos apstākļos.

Līdz 2009.gada 14.oktobrim, pirmstiesas kriminālprocesā precīzi nenoskaidrotā laikā, /J.G./ un /I.G./ personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās realizācijas nolūkā iegādājās un savā dzīvesvietā /adrese/, mantkārīgu motīvu vadīti, realizācijas nolūkā glabāja 8921 „L&M" cigarešu paciņas (kopā 178 420 cigaretes) un 360 „Marlboro" cigarešu paciņas (kopā 76 200 cigaretes), uz kurām ir Lietuvas akcīzes nodokļa markas. Tādējādi /J.G./ un /I.G./ glabāja 9281 cigarešu paciņas (kopā 185 620 cigaretes), kuras nav marķētas ar Latvijas Republikas akcīzes nodokļa markām.

Ministru kabineta 2004.gada 1.aprīļa noteikumu Nr.227 „Kārtība, kādā no akcīzes nodokļa atbrīvo akcīzes preces, kuras fiziskā persona ieved savam patēriņam Latvijas Republikā no citām Eiropas Savienības dalībvalstīm" 2.1.1.apakšpunkts noteic, ka no nodokļa atbrīvo tabakas izstrādājumus 800 cigarešu apmērā, kuras fiziskā persona ieved savam patēriņam, ja šīs preces fiziskā persona iegādājusies brīvā apgrozījumā citā Eiropas Savienības dalībvalstī un par minētajām precēm ir samaksāti visi nodokļi

attiecīgajā dalībvalstī.

Tādējādi /J.G./ un /I.G./ personu grupā nelikumīgi glabāja 184 020 cigaretes (no kopumā 185 620 cigaretēm), par kurām akcīzes nodoklis Latvijas Republikā netika samaksāts, un kuras nav marķētas ar Latvijas Republikas akcīzes nodokļa markām, un kurām nav to izcelsmi apstiprinošu dokumentu. /J.G./ un /I.G./ personu grupā pārkāpa likuma „Par akcīzes nodokli" nosacījumus:

- 1.panta otrās daļas 2.punktā noteikto, ka akcīzes nodokļa marka – alkoholisko dzērienu vai tabakas izstrādājumu akcīzes nodokļa marka, kuru piestiprina alkoholisko dzērienu iepakojuma (pudelei vai citam iepakojumam) vai tabakas izstrādājumu iepakojumam (paciņai vai citam iepakojumam) un kura apliecina, ka marķētiem alkoholiskajiem dzērieniem vai tabakas izstrādājumiem ir legāla izcelsme un tie ņemti valsts kontrolē atbilstoši noteiktajiem akcīzes nodokļa samaksas nosacījumiem;

- 33.panta 2.punktā noteikto, ka Latvijas Republikā aizliegts ražot, izmantot, pārstrādāt, uzglabāt, pārvietot un realizēt akcīzes preces, par kurām nav samaksāts akcīzes nodoklis, izņemot šajā likumā noteiktos gadījumus;

- 33.panta 3.punktā noteikto, ka Latvijas Republikā aizliegts ražot, izmantot, pārstrādāt, uzglabāt, pārvietot un realizēt alkoholiskos dzērienu un tabakas izstrādājumus, kuri nav marķēti ar akcīzes nodokļa markām, izņemot normatīvajos aktos noteiktos gadījumos;

- 4.panta pirmās daļas 2.punktā noteikto, ka ar akcīzes nodokli apliekamas cigaretes;

- 2.panta sestajā daļā noteikto, kādām darbībām ar tabakas izstrādājumiem nepieciešama speciāla atļauja (licence) un Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumu Nr.662 „Akcīzes preču aprites kārtība" 14.punktā noteikto, ka minēto licenci komercdarbībai ar akcīzes precēm licencēšanas komisija izsniedz komercreģistrā reģistrētam komersantam. Saskaņā ar komercreģistra datiem Lursoft datu bāzē /I.G./ un /J.G./ nav reģistrēti kā komersanti vai kāda komersanta amatpersonas vai dalībnieki, un viņiem nav izsniegta speciāla atļauja (licence) komercdarbībai ar tabakas izstrādājumiem.

Tādējādi /J.G./ un /I.G./ personu grupā, glabājot 184 020 cigaretes bez Latvijas Republikas akcīzes nodokļa markām un nesamaksājot par tām akcīzes nodokli, nodarīja būtisku kaitējumu, jo Latvijas valstij tika nodarīts ievērojams mantiskais zaudējums 12 576,00 *euro* (8838,46 lati) apmērā, ko veido valstij nenomaksātais akcīzes nodoklis 12 576,00 *euro* (8838,46 lati) par kopumā 184 020 cigaretēm, kurš aprēķināts saskaņā ar likuma „Par akcīzes nodokli" 13.panta pirmās daļas 2.punkta a) un b) apakšpunktos noteikto, 13.panta otrajā un trešajā daļā, 22.panta trešajā daļā, ceturtās daļas 3.punktā un 30.panta pirmajā daļā un trešajā daļā noteikto.

Turklāt /J.G./ un /I.G./ prettiesisko darbību rezultātā tika apdraudētas ar likumu aizsargātas Latvijas tautsaimniecības intereses un tiesības uzņēmējdarbības un ekonomiskās darbības sfērā, tas ir, /J.G./ un /I.G./ personu grupā, veicot nelikumīgas darbības ar tabakas izstrādājumiem (cigaretēm), veicināja tabakas izstrādājumu nelikumīgu apriti, kropļoja tirgu, kā arī pārkāpa likuma „Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas ierobežošanu" vispārīgos principus un šī likuma 2. un 6.panta noteikumus, kā arī pārkāpa Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumos Nr.662 „Akcīzes preču aprites kārtība" aizsargātās intereses un noteikto kārtību. Tādējādi /J.G./ un /I.G./ personu grupā nelikumīgi glabāja tabakas izstrādājumus, ar šīm darbībām radot būtisku kaitējumu.

Turklāt /J.G./ un /I.G./ personu grupā nelikumīgi glabāja tabakas izstrādājumus lielā apmērā, jo nelikumīgi glabāto 184 020 cigarešu vērtība ir 19 375,93 *euro* (13 617,48 lati). Cigarešu vērtība noteikta, ņemot vērā vispieprasītāko cigarešu mazumtirdzniecības cenu, kura no 2009.gada 1.februāra līdz 2010.gada 31.janvārim ir noteikta 105,29 *euro* (74,00 lati) par 1000 cigaretēm.

Turklāt 2009.gada 14.oktobrī ap plkst. 18:00 /J.G./ un /I.G./ personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās nolūkā realizēt daļu no mājās glabātajām cigaretēm, 759 „L&M" cigarešu paciņas (kopā 15 180 cigaretes) iekrāva automašīnā „Opel Zafira" ar v/n /TL numurs/, lai tās nogādātu uz Rīgas lidostu un pēc tam uz Īriju tālākai realizācijai, taču to izdarīt viņiem neizdevās no viņu gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, jo /I.G./, vadot automašīnu „Opel Zafira" ar tajā esošajām cigaretēm pa autoceļu Rīga-Liepāja, tika aizturēta Brocēnu novada Brocēnu lauku teritorijā.

Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzēto /J.G./ un /I.G./ un viņu aizstāves A.Kovaļenko apelācijas sūdzību, Kurzemes apgabaltiesa ar 2014.gada 30.aprīļa lēmumu Saldus rajona tiesas 2013.gada 20.maija spriedumu atstāja negrozītu.

Par Kurzemes apgabaltiesas 2014.gada 30.aprīļa lēmumu kasācijas sūdzību iesnieguši apsūdzētais /J.G./, apsūdzētā /I.G./ un viņu aizstāve A.Kovaļenko.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka apelācijas instances tiesa, izskatot iesniegto apelācijas sūdzību, ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 564.pantu un 562.pantu, kurā noteikts apjoms un ietvari, kādos lieta tiek izskatīta apelācijas instances tiesā. Apelācijas instances tiesa nepamatoti nolēmuma motīvu daļā pēc savas iniciatīvas labojusi prokurora lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai un pirmās instances tiesas spriedumā pieļautās pārrakstīšanās kļūdas, norādot citu notikuma vietas adresi un cigarešu skaitu, kā arī labojusi Saldus rajona tiesas pilnā sprieduma datumu.

Tā apelācijas instances tiesa lēmumā norādījusi, ka: „tiesas spriedumā un arī 2012.gada 30.janvāra prokurora lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai ir kļūda – apsūdzēto dzīvesvieta, kurā tika glabātas cigaretes, norādīta /adrese/, bet automašīnas „Dodge Grand Caravan" ar v/n /TL numurs/ apskates protokolā, kā arī 2009.gada 14.oktobra lēmumā par kratīšanas izdarīšanu un 2009.gada 14.oktobra kratīšanas protokolā, /I.G./ aizdomās turētās nopratināšanas protokolā (1.sējuma 206.lapaspuse), personas datu pārlūkā (1.sējuma 207.lapaspuse) kā apsūdzētās /I.G./ dzīves vieta norādīta adrese – /adrese/. Pirmās instances tiesas spriedumā un lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai kļūdaini norādīts glabāto cigarešu „Marlboro" skaits – 76 200 cigaretes. Precizētajā VID nodokļu aprēķina pārskatā Nr.23.4.1490 redzams, ka nenomaksātais akcīzes nodoklis aprēķināts par 360 „Marlboro" cigarešu paciņām, tas ir, 7200 cigaretēm. Bez tam pirmās instances tiesas pilnā sprieduma sākumā kļūdaini norādīts gads – 2012 (2.sējuma 86.lapaspuse), bet tiesas sēdes protokolos (2.sējuma 59.-63., 82.-84.lapaspuse) un saīsinātajā spriedumā (2.sējuma 85.lapaspuse) pareizais – 2013.gads. Pirmās instances tiesas pilnajā spriedumā pārrakstīšanās kļūdas labojamas – sprieduma sākuma daļā uz 2013.gadu, sprieduma konstatējošas daļas 2.rindkopā dzīves vieta /adrese/, un cigarešu „Malboro" skaits 7200 gabali."

Kasācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka apelācijas protests par pirmās instances tiesas spriedumu netika iesniegts, tādējādi apelācijas instances tiesai nebija tiesiska pamata pēc savas iniciatīvas labot konstatētās kļūdas. Turklāt apelācijas instances tiesa, konstatējot minētās kļūdas, nepamatoti atstāja negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu. Kasācijas sūdzības iesniedzēju ieskatā, apelācijas instances tiesai saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 566.pantu pirmās instances tiesas spriedums bija jāatceļ pilnībā un lieta jānosūta jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

Kasācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka apelācijas instances tiesas lēmums nav tiesisks un pamatots. Kasācijas sūdzības iesniedzēji lūdz atcelt Kurzemes apgabaltiesas 2014.gada 30.aprīļa lēmumu un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai Kurzemes apgabaltiesā. Lietu kasācijas instances tiesā lūdz izskatīt rakstveida procesā.

Augstākā tiesa atzīst, ka Kurzemes apgabaltiesas 2014.gada 30.aprīļa lēmums atceļams pilnībā un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Kasācijas instances tiesa, ievērojot Kriminālprocesa likuma 584.panta nosacījumus, pārsniedz apsūdzētā /J.G./, apsūdzētās /I.G./ un viņu aizstāves A.Kovaļenko kasācijas sūdzībā izteikto prasību apjomu, jo konstatē Kriminālprocesa likuma 474.panta pārkāpumu, kas nav norādīts kasācijas sūdzībā.

Kriminālprocesa likuma 511.panta otrā daļa noteic, ka spriedumam jābūt tiesiskam un pamatotam. Kriminālprocesa likuma 512.panta pirmā daļa noteic, ka tiesa, taisot spriedumu, pamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām. Minētās likuma prasības attiecas arī uz apelācijas instances tiesas nolēmumu.

Kriminālprocesa likuma 474.pants noteic:

(1) Tiesa pēc savas iniciatīvas vai pēc procesā iesaistītās personas pieteikuma var izlabot nolēmumā pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas. Jautājumu par kļūdu labošanu izlemj rakstveida procesā.

(2) Pārrakstīšanās vai matemātiskā aprēķina kļūdas izlabo, pieņemot lēmumu, kuru paziņo procesā iesaistītajām personām un iestādei, kura izpilda sodu, ja šis labojums attiecas uz soda izpildi.

(3) Procesā iesaistītās personas par nolēmumā tiesas izdarītu kļūdas labojumu var iesniegt sūdzību vai protestu augstāka līmeņa tiesai 10 dienu laikā. Šo sūdzību vai protestu izskata augstāka līmeņa tiesas tiesnesis rakstveida procesā bez procesā iesaistīto personu piedalīšanās. Lēmums nav pārsūdzams.

No minētās Kriminālprocesa likuma normas izriet, ka pārrakstīšanās un matemātiska aprēķina kļūdas nolēmumā var labot tikai tā tiesa, kas pieņēmusi konkrēto nolēmumu. Kriminālprocesa likuma 474.pants nedod tiesības augstākas instances tiesai labot pārrakstīšanās kļūdas zemākas instances tiesas nolēmumā.

Turklāt, Augstākās tiesas ieskatā, konkrētajā lietā apelācijas instances tiesa nepamatoti atzina, ka pirmās instances tiesa ir pieļāvusi pārrakstīšanās un matemātiskā aprēķina kļūdas. Interpretējot Kriminālprocesa likuma 474.pantu, Augstākās tiesas Senāts

2009.gada 16.jūnija lēmumā Nr.SKK-244/2009 norādījis, ka „Ar pārrakstīšanās kļūdu saprotamas pareizrakstības, gramatikas kļūdas, kļūdas, kas nav saistītas ar juridiski nozīmīgiem faktiem, kļūdas, kuras ir acīmredzamas un kuru izlabošana nevar izraisīt šaubas."

Konkrētajā lietā atšķirības saīsināta un pilna sprieduma ievaddaļā par sprieduma pasludināšanas datumiem varētu uzskatīt par pārrakstīšanās kļūdu, bet arī tad tiesai bija jāizvērtē vai šādai kļūdai ir izšķiroša nozīme konkrētās lietas izlemšanā.

Savukārt citi konstatētie lietas faktiskie apstākļi, t.i., noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vieta, nelikumīgi glabāto tabakas izstrādājumu daudzums, ir juridiski nozīmīgi fakti, kuri nevar tikt atzīti par pārrakstīšanās kļūdu Kriminālprocesa likuma 474.panta izpratnē.

Augstākās tiesas ieskatā, apelācijas instances tiesai konkrētajā gadījumā bija jāizvērtē vai saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 455.panta trešo daļu nav jāatzīst par pierādītiem no apsūdzības atšķirīgi noziedzīgā nodarījuma faktiskie apstākļi un līdz ar to jātaisa jauns spriedums. Apelācijas instances tiesa nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 564.panta piektajā daļā noteikto, ka gadījumā, ja apelācijas instances tiesa konstatē tādus noziedzīga nodarījuma apstākļus, kas atšķiras no pirmās instances tiesas spriedumā norādītajiem apstākļiem, tā sniedz jaunu noziedzīga nodarījuma aprakstu.

Augstākā tiesa atzīst, ka Kurzemes apgabaltiesas 2014.gada 30.aprīļa lēmumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu, jo apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 474.panta un 564.panta piektās daļas pārkāpumus, kas atzīstami par Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē.

Apsūdzētajam /J.G./ piemērotais drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā dzīvesvietā –

atcelts, bet apsūdzētajai /I.G./ drošības līdzeklis nav piemērots.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585., 587.pantu, Augstākā tiesa

n o l ē m a

Atcelt Kurzemes apgabaltiesas 2014.gada 30.aprīļa lēmumu pilnībā un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai Kurzemes apgabaltiesā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis	(paraksts)	V.Čiževskis
Tiesnesis	(paraksts)	P.Opincāns
Tiesnese	(paraksts)	I.Radzeviča